

Emil Hanstad
Kvalificerad utredare
Utbildningsstaben
+46 8-51832136
Emil.Hanstad@upplands-bro.se

Datum 2020-11-16 Vår beteckning UN 20/0306 Er beteckning

Utbildningsnämnden

Svar på remiss från Utbildningsdepartementet av promemorian En mer likvärdig och effektiv skoltillsyn

Förslag till beslut

Utbildningsnämnden antar Utbildningskontorets yttrande och överlämnar det till Utbildningsdepartementet som sitt eget.

Sammanfattning

I promemorian lämnas förslag som syftar till att öka möjligheterna för Statens skolinspektion att stänga skolor, såväl fristående som kommunala, med stora brister. Utgångspunkter för de överväganden som har gjorts har varit att möjligheterna till ingripande ska vara så likvärdiga som möjligt för kommunala och enskilda skolhuvudmän och att Skolinspektionen ska ha så effektiva och tydliga verktyg som möjligt för sin tillsyn.

Förslagen föreslås träda i kraft den 1 januari 2022.

Beslutsunderlag

- Remiss Promemorian En mer likvärdig och effektiv skoltillsyn den 11 september
- Promemoria En mer likvärdig och effektiv skoltillsyn U2020/04703/GV
- Utbildningskontorets tjänsteskrivelse den 16 november 2020

Ärendet

I promemorian lämnas förslag som syftar till att öka möjligheterna för Statens skolinspektion att stänga skolor, såväl fristående som kommunala, med stora brister. Utgångspunkter för de överväganden som har gjorts har varit att möjligheterna till ingripande ska vara så likvärdiga som möjligt för kommunala och enskilda skolhuvudmän och att Skolinspektionen ska ha så effektiva och tydliga verktyg som möjligt för sin tillsyn.

Förslagen föreslås träda i kraft den 1 januari 2022.

Förslagen innebär att den nuvarande mest ingripande sanktionen vid brister i kommunala skolor – statliga åtgärder för rättelse – som huvudregel ersätts med

ett verksamhetsförbud tills vidare. Det innebär att även kommunala skolor med stora brister kommer att kunna stängas och inte kan öppnas igen förrän bristerna är åtgärdade. I vissa fall – exempelvis i mycket små kommuner där bara en skola erbjuder utbildning för alla grundskolans årskurser – kan ett verksamhetsförbud i praktiken vara mycket svårt att genomföra. Den nuvarande möjligheten att ingripa genom statliga åtgärder för rättelse bör därför finnas kvar som en undantagslösning enligt promemorian, för de fall då det visserligen finns förutsättningar för ett verksamhetsförbud men att ett sådant med hänsyn till omständigheterna bedöms vara olämpligt.

Vidare innebär förslagen att möjligheterna att komma åt brister i huvudmannens ansvarstagande förbättras, genom att en ny grund för återkallelse av bland annat godkännande respektive verksamhetsförbud eller statliga åtgärder för rättelse införs. Denna grund innebär att den mest ingripande sanktionen kan aktualiseras inom två år från ett föreläggande även i de fall det har följts, om föreläggandet har gällt ett allvarligt missförhållande och två ytterligare förutsättningar är uppfyllda. Den ena förutsättningen är att huvudmannen tidigare har visat bristande förmåga eller vilja att fullgöra sina skyldigheter som huvudman för verksamheten, den andra är att ett allvarligt missförhållande i verksamheten ändå föreligger.

Därutöver föreslås att tillsynsmyndigheterna i de förelägganden som meddelas ska ange om de påtalade bristerna bedöms utgöra ett allvarligt missförhållande. De beslut som fattas med stöd av de föreslagna nya bestämmelserna föreslås vidare få överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Utbildningskontorets yttrande

Utbildningskontoret bedömer att de svårigheter det skulle innebära för kommunen som huvudman i de fall någon av kommunens skolor skulle beläggas med verksamhetsförbud är väl genomlysta i promemorian.

Den fråga som eventuellt skulle utgöra grund för ytterligare utredning är frågan om eventuell kompensation till kommunerna för de extrakostnader som det skulle innebära om en fristående skola beläggs med verksamhetsförbud och kommunen tvingas organisera om, utöka lokaler och så vidare för att kunna ta emot de elever som gått på den fristående skolan. Här kan dock konstateras att *Utredningen om en mer likvärdig skola* nyligen har föreslagit att kommuner, som har ofrånkomliga merkostnader på grund av sitt ansvar för att garantera täckning över hela kommunen och ha beredskap att hantera ett varierande elevunderlag i sin förskoleklass och grundskola, ska få göra avdrag för sådana merkostnader vid beräkningen av bidrag till enskilda huvudmän.

Barnperspektiv

De förändringar som föreslås i promemorian syftar till att stärka likvärdigheten mellan skolor genom att effektivisera skoltillsynen. Detta stärker barnens rätt till likvärdig skola och är positivt ur ett barnperspektiv.

Utbildningskontoret

Fredrik Nordvall
Utbildningschef

Bilagor

1. Remiss av promemorian *En mer likvärdig och effektiv skoltillsyn* den 11 september 2020
2. Promemoria *En mer likvärdig och effektiv skoltillsyn* U2020/04703/GV den 11 september 2020

Beslut sänds till

- Utbildningsdepartementet